

דו רגל – דן פאגיס

דו-רגל / דן פגיס

דו-רגל הוא חי מְשֻׁנָּה לְמַדִּי:
בְּבִשְׂרוֹ הוּא שְׂאָר
לְשֵׂאֵר הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, אֶךְ רַק הוּא
מְבַשֵּׁל חַיּוֹת, מְפַלְפֵל חַיּוֹת,
רַק הוּא לּוֹבֵשׁ חַיּוֹת, נוֹעֵל חַיּוֹת.
רַק הוּא חוֹשֵׁב
שֶׁהוּא זֶר בְּעוֹלָם, רַק הוּא מוֹחָה
עַל מָה שֶׁנִּגְזַר, רַק הוּא צוֹחֵק,
וּמְפַלֵּיא עוֹד יוֹתֵר, רַק הוּא
רוֹכֵב מְרֻצוֹנוֹ עַל אוֹפְנוֹעַ.
יֵשׁ לוֹ עֲשָׂרִים אֶצְבָּעוֹת,
שְׁתֵּי אֲזָנַיִם,
מָאָה לְבָבוֹת.

א. **הזרה:** הזרה הוא הפיכת משהו מוכר וידוע למשהו זר ומוזר והארתו באור אחד (הדבר מקבל משמעות חדשה).

ההזרה בשיר מתרחשת כאשר הקורא רואה את דו הרגל כחיה, וכאשר הוא מבין שמדובר ביצור שונה, הוא שואל את עצמו, מהם באמת ההבדלים בין האדם לחיה.

ב. **חזרות:** בשיר יש חזרה על הביטוי "רק הוא" שש פעמים. חזרה זו מדגישה את ההבדלים בין האדם לחיה, ואת הייחודיות של האדם בהשוואה לכל שאר החיות. בשיר יש גם חזרה על המילה חיות חמש פעמים, להראות שבכל זאת יש משהו דומה בינו ובין החיות, שכן "בבשרו שאר(קרוב) הוא לשאר החיות הטורפות", באופן גופני יש לעיתים דמיון בינו לבינו, דמיון שאינו מחמיא כי הוא מושווה לחיות טורפות, כפי שאכן נוהגים לצערנו חלק מהאנשים בעולם. אבל מצד שני, רק הוא גם מנצל את החיות לצרכיו מבשל, מפלפל, לובש ונועל. כפי שכתוב בספר בראשית א' / כ"ח: "ויברך אותם אלוקים ויאמר להם פרו ורבו ומילאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ".

ג. **ריבוי פעלים:** האדם מתואר בשיר כפעיל וכמי שעושה דברים רבים: מבשל, מפלפל, לובש, נועל, חושב, מוחה, צוחק, רוכב.

ד. **פסיחות:** בבשרו הוא שאר

לשאר החיות הטורפות

הפסיחה יוצרת הפתעה: הוא שאר (קרוב משפחה), של מי? של שאר החיות הטורפות, יש כאן **משחק מילים**, אבל גם אמירה קשה: גם האדם יכול להיות "חיה טורפת", כפי שאכן חווה פגיס עצמו בתקופת השואה. ("...ומותר האדם מן הבהמה אין.. "קוהלת ג' / י"ט)

רק הוא חושב שהוא זר בעולם

אפשר לראות כשתי תכונות שונות, רק הוא חושב מכיוון שרק לו יכולת קוגניטיבית, ורק הוא חושב שהוא זר בעולם, דווקא האפשרות לחשוב שניתנה לו היא שיוצרת את תחושת הזרות שיש לו משאר בעלי החיים.

ה. **סמל** - האופנוע:

האופנוע מסמל בשיר זה את כושר ההמצאה של האדם, יכולתו הטכנולוגית, את הבחירה שלו לנסוע במהירות ולהסתכן בכך, את האפשרות לעבור מרחקים ארוכים במהירות רבה, את בדידותו ועוד.

ו. **מיטונימיה:**

אברי גוף המיצגים את מהותו של האדם: כוח העשייה שלו, אוזניו: יכולת הקשבה, קליטת העולם החיצון וכד', לבו: רגשותיו השונים ועוד.

ז. **הגזמה:**

הביטוי "מאה לבבות" הוא ביטוי מוגזם, והרי לכל אחד לב אחד ואולם האדם אכן מסוגל להחליף את רגשותיו במהירות, יש לו מאויים שונים, רצונות מגוונים וכד'.